І чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIII. Ч. 142. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 4-го СЕРПНЯ 1966 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, AUGUST 4, 1966 No. 142. VOL. LXXIII

ОСТАННІ ВІСТІ

Середа, 3-го серпня 1966

В АМЕРИЦІ

ПСИХІЯТР ТЕКСАСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ виявляє, що студент Чарлз Вітман, який вбив 14 осіб, в березні сказав йому, що деколи думає про те, щоб вилізти на вежу з ловецькою рушницею та звідтам стріляти людей. Вітман шукав лікарської поради в д-ра Моріса Гетлі, бо почував себе подратованим. Лікарські оглядини трупа Вітмана виявили, що в його мозку находився тумор, мабуть, злоякісний, який міг спричинити смерть впродовж кількох місяців. Д-р Колеман де Чінар твердить, що цей наріст на мозку злочинця був в такій частині мозку, що не впливав на його думання. Шеф поліції гадає, що це ясно всім, що злочинець діяв в стані божевілля. Батько злочинця висловлюється про свого сина з найбільшою похвалою.

СЕНАТОР РЕСПУБЛІКАНЕЦЬ ДЖЕКОБ К. ДЖЕВІТС буде очолювати виборчу кампанію за перевимір нюйорського губернатора Нельсона А. Рокефеллера. Джевітс і Рокефеллер 2-го серпня повідомили в Ню Йорку, що вони не думають помінятися своїми становищами, як про це повідомляли демократи. Сенатор Джевітс заявив, що вестиме завзяту виборчу кампанію за перевибір на третю каденцію Рокефеллера і буде підтримувати всіх республіканських кандидатів в нюйорському стейті в цьогорічних виборах.

ПРЕДСТАВНИК ЗДА ВИСЛОВИВ свою турботу з того приводу, що арґентинська поліція побила американця професора Воррена Артура Амброза під час студентських демонстрацій в університеті в Буенос Айресі. Асистент державного секретаря Лінкольн Ґордон запросив арґентинського шарже д'афер Карльоса Квесаду, який заступає неприсутнього амбасадора, до будинку Державного Департаменту, де Роберт Мек Клоски висловив невдоволення з того, що сталося в Буенос Айресі. ЗДА припинили були свою допомогу Арґентині після того, як там прийшли до влади військовики під проводом генерала поручника Хуана Карльоса Онґанії, прогнавши уряд президента Артура Іллії 28-го червня ц.р.

АСТРОНАВТИ ДЖЕМІНІ 10 про недостачу пального під час триденного лету в липні ц.р. Астронавти майор летунства Майкел Коллінс і командор фльоти Джан В. Янґ заявили на пресовій конференції в Гюстоні, Тексас, що їм недоставало пального тому, що вони мусіли змінити свої пляни при зустрічі з двома ракетами Аджена 10 і Аджена з Джеміні 8. 1-го серпня закінчилися 10-денні розмови обидвох астронавтів із технічними експертами та представниками Крайової Аеронавтичної і Космічної Адміністрації. Астронавт Коллінс двічі виходив із Джеміні, раз до ракети Аджени 8, а другий раз, щоб „проходжуватися" по космосі.

ВНАСЛІДОК ЦЬОГОРІЧНОГО ГАРЯЧОГО ЛИПНЯ на 24 відсотки більше людей померло в стейтах Ню Йорк, Ню Джерзі й Пенсильвенії, як про це повідомляє Уряд Публічного Здоров'я ЗДА. В деяких районах число померлих людей в липні ц.р. збільшилося аж на 41 відсоток. Уряд Здоров'я вивчає ці статистичні дані. Ці студії триватимуть кілька місяців: вони мають вияснити, що саме спричинило те, що люди частіше вмирали. Найбільше вмирали люди між 3-ім і 16-им липня, коли були довші періоди часу з високою температурою і сильною вологістю. Найбільше вмирали люди старші понад 65 років. Діти до одного року життя вмирали навіть в меншому числі, як звичайно.

У СВІТІ

З ПЕЙПІНҐУ ПОВІДОМИЛИ, ЩО ВІД 1953 в КИТАЙСЬКІЙ АРМІЇ БУЛИ ТРИ БУНТИ. Офіцери армії виступили проти політики комуністичної партії. Останній бунт китайської армії — заявляють комуністи — був інспірований „буржуазною інспірацією". Це повідомлення стоїть у зв'язку з відставкою шефа китайської армії Ло Джуї-чінґа, який займав це становище від 1959. Повідомлення про бунти в китайській армії і про зміни прийшло з нагоди відзначення дня армії в Китаї — роковин створення китайських комуністичних збройних сил.

БРИТІЙСЬКИЙ ПРОГУЛЯНКОВИЙ ЧОВЕН „ДАРЛЬВІН" не повернувся із своєї подорожі. На цьому човні було понад тридцять пасажирів, між ними семеро дітей. Човен правдоподібно розбила буря, що в той час перейшла попри береґи Англії. Розшуки при помочі літаків і кораблів були безуспішні. Човен правдоподібно затонув.

АВСТРАЛІЙСЬКІ ФІРМИ НЕ ХОЧУТЬ ЗАТРУДНЮВАТИ АМЕРИКАНЦІВ. Деякі американські студенти, які прибули до Австралії, щоби там дістати затруднення й осісти, не могли знайти праці. Австралійські власті вважають американців туристами і не вірять, що вони залишаться на постійне замешкання.

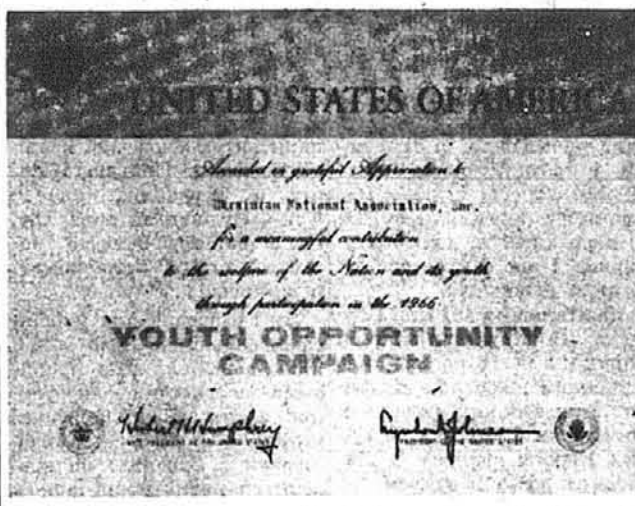
ВЛАДУ В НІҐЕРІЇ ПЕРЕБРАВ ШЕФ ШТАБУ АРМІЇ ЯКУБУ ҐОВОН. Він має 32 роки. Говон виступив по радіо, повідомляючи 55 мільйонів громадян Ніґерії, що він перебрав контролю над державою разом із військовою радою. Попередній голова держави Джонсон Аґулій-Іронсі пропав. Його правдоподібно захопили ребеліянти під час його візити в місті Ібадан. Пропав також губернатор західньої провінції Адекунде Фаджуї. Іронзі намагався зцентралізувати владу в Ніґерії і ця його політика централізації викликала спротив деяких племен, які не бажають піддатися перевазі більше розвиненого племени Ібу.

ЗГІДНО З ДОГОВОРЕННЯМ 12-ти ДЕРЖАВ В ЖЕНЕВІ 1962 в Ляосі може бути тільки французька військова місія. Та французькі військовики зовсім не заінтересовані у вишколенні ляоських вояків. Французький президент де Ґолль обстоює повну невтральність Ляосу і хоче всякими способами перешкодити боротьбі між про-комуністичними Патет Ляо і підтримуваним американцями режимом прем'єра Суванни Фуми.

ПОЧАЛИСЬ РОЗМОВИ МІЖ СІНҐАПУРОМ І ІНДОНЕЗІЄЮ про відновлення дипломатичних зв'зків між цими двома державами. 25-особова індонезійська делеґація під проводом Могаммеда Разіфа зійшлась з делеґацією Сінґапуру, що її очолює секретар міністерства закордонних справ Абу Бакар Паванчі.

БРИТАНІЯ КУПИТЬ АМЕРИКАНСЬКІ ЛІТАКИ ВАРТОСТИ ПОНАД 50 МІЛЬЙОНІВ ФУНТІВ (около 150 мільйонів долярів) для свойого заморського летунського корпусу. Про це повідомив британський парлямент міністер авіяції Фред Мюлі. Він сказав, що одна із британських ліній купить для комунікаційних потреб британські літаки, хоч воліла закупити американські.

Український Народний Союз одержав Президентську Грамоту за допомогу молоді

Український Народний Союз одержав спеціяльну Президентську Грамоту вдячности за „багатозначний вклад у добробут Нації та її молоді участю в кампанії нагоди для молоді в 1966-му році". Грамоту підписали Президент ЗДА Линдон Б. Джансон та віце-президент Гюберт Г. Гомфрі.

Український Народний Союз — як відомо — вже від років затруднює під час вакацій на своїй оселі Союзівці та в своїй Головній Канцелярії і у Видавництві понад вісім десяток молодих людей — студентів, які не тільки корисно проводять вакаційний час, але й заробляють собі на дальші студії. Вакаційне затруднення молоді стало тепер важливим фактором як у економії, так і у виховних турботах країни і цією справою живо інтересується ввесь нарід. На фото вгорі — фотосвітлина (поменшена) Президентської Грамоти.

Президент вимагає гостріших обмежень у продажі зброї

Вашинґтон. — Президент Джансон, довідавшись про жахливий злочин в Тексасі, негайно звернувся до Конґресу з вимогою, щоб якнайскорше схвалив законопроєкт про гостріші вимоги при продажу пальної зброї. Заяву Президента відчитав журналістам пресовий секретар Білого Дому Білл Д. Моєрс. Президент заявив, що трагедія в Остіні поруШила ввесь нарід. Але ця трагедія повинна нас навчити того, що мусять бути гостріші обмеження при продажу зброї. Президент свідомий того, що гостріший закон про продаж зброї не виключить подібних злочинів божевільних осіб, але все ж таки зменшить число подібних випадків, який стався в Остіні, де божевільний студент міг зібрати легким способом малий арсенал пальної зброї. Законопроєкт про продаж зброї вже кілька місяців чекає в Конґресі на схвалення, і тепер, думає Президент, надійшов час, щоб його схвалити. Джансон заявив, що його думку в цій справі підтримують численні члени Конґресу і він просить їх, щоб вони підтримали його вимогу. Президент висловив своє і пані Джансон співчуття на руки канцлера Тексаського університету Гаррі Ренсома для родин всіх тих осіб, що були вбиті або поранені в цій трагедії та заповів федеральну допомогу, якщо їй буде треба. Але в політичних колах сумніваються, чи Конґрес схвалить вимаганий законопроєкт. Подібний проєкт був вже в Конґресі після вбивства президента Кеннеді в листопаді 1963-го року, але Конґрес тоді його не схвалив, бо проти цього була сильна опозиція Крайового Товариства продавців мисливських рушниць та численних мисливських клюбів.

Сенатори шукають пляну, щоб закінчити страйк авіяційних механіків

Вашинґтон. — 2-го серпня провідники Сенату обидвох партій старалися знайти такий плян, щоб і Уряд і Конґрес несли відповідальність за той закон, який змусить авіяційних механіків закінчити страйк, який триває вже майже чотири тижні. Але важко знайти розв'язку цієї справи. Конґрес хотів би, щоб Уряд мав повновласть наказати механікам вернутися до праці на 180 днів, під час того моглиб продовжуватися переговори про новий контракт праці. Уряд в цьому виборчому році не хоче брати на себе відповідальности за закінчення страйку без нового контракту праці, і Білий Дім хотів би, щоб Конґрес наказав страйкуючим робітникам вернутися до праці та припинити страйк п'ятьох летунських ліній: Істерн, Нешенел, Норт-Вест, Транс-Ворлд і Юнайтед. Голосування в цій справі мало відбутися 3-го серпня. В політичних колах передбачають труднощі при схвалюванні цього проєкту. Представник зорганізованого робітництва голова Американської Федерації Праці-Конґресу Індустрійних Організацій Дж. Міні заявив, що механіки і працедавці повинні закінчити страйк прийняттям нового контракту про працю без втручування Уряду й Конґресу.

Почалася кампанія за вибір Дармограя конґресменом

Філядельфія. — У Філядельфії з листи республіканської партії кандидує на конґресмена до Конґресу ЗДА адвокат українського походження Володимир Тома Дармограй, син українського громадського діяча, голови Горожанського Клюбу у Філядельфії Михайла Дармограя. Володимир Тома Дармограй кандидує в дистрикті, де живе майже пів мільйона мешканців, в тому багато національних груп, між ними й українська. Володимир Тома Дармограй це колишній командир Українських Американських Ветеранів, в американській армії він має ранґу полковника, він є віце-президентом УККА і президентом Об'єднаних Українських Американських Клюбів у Філядельфії. Передвиборча кампанія за вибір Дармограя до американського Конґресу вже почалась.

Американці знову бомбили Гайфонґ

Сайгон. — Американські літаки втретє заатакували склади пального на передмісті північнов'єтнамського портового міста Гайфонґу. Про це повідомлено офіційно у Вашинґтоні після заяви північнов'єтнамського уряду, що „американці бомбили мешкальні райони і фабрики у Гайфонґу". Склади нафти містяться в портовій частині міста у віддалені двох миль від середмістя. Радіо в Ганої подало, що шість американських бомбовиків були зістрілені над Гайфонґом, а один над Гай Дуонґ. Американська сторона не згадує про ніякі зістрілені літаки. Також совєтські звідомлення подають про бомбардування передмістя Гайфонґу. Ганойський уряд звернувся з протестом до Міжнародної Контрольної Комісії, що складається з представників Індії, Канади і Польщі, що це вже втретє американські літаки бомблять Гайфонґ, називаючи це „явною аґресією на суверенність і безпеку Північного В'єтнаму". Невдоволений бомбардуванням Гайфонґу і уряд прем'єра Вільсона в Англії, хоч Вільсон підтримує інші військові акції американського війська у В'єтнамі. Американські бомбовики бомбили також воєнні становища в'єтконґу.

ВО УНРади пригадував през. де Ґоллеві проблему визволення України

Мюнхен. — Бюлетень Українського Інформаційного Бюра, надрукував у числі 9 199 з 1 серпня ц.р. текст звернення голови Виконавчого Органу УНРади Миколи Лівицького до президента Франції де Ґолля у зв'язку з його подорожжю до СССР і відвідин України. Зміст цього звернення був такий: „Пане Президенте, офіційна програма Вашої подорожі до СССР передбачає візиту до Києва. Я маю честь просити Вас взяти до уваги, що Київ — це столиця країни, про яку великий французький філософ Вольтер написав такі слова: „Україна завжди прагнула бути вільною". В 1917 році український народ зміг здійснити свої прагнення, створивши Українську Народну Республіку. Ця Республіка була визнана французьким урядом, який призначив генерала Табуї своїм репрезентантом при уряді Української Республіки. Але Україна стала жертвою совєтської аґресії з Москви і від кінця 1920 року знаходиться під московською окупацією. Проте український народ не перестав боротися за своє визволення і за відновлення своєї демократичної і незалежної держави. В час, коли робляться зусилля для наближення країн східньої Европи, ми просимо Вас, Екселенціє, взяти до уваги, що Україна — це найбільша країна східньої Европи, позбавлена свободи і незалежности. Її визволення уможливило б її політичне, економічне і культурне зближення з західньою Европою, зміцнюючи тим самим позиції цієї останньої."

ЩЕ ПРО РЕЗОЛЮЦІЮ В СПРАВІ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ

У вчорашньому виданні „Свободи" помилково подано, що Конґрес ЗДА уже схвалив запропоновану конґресменом Чарлзом Джолсоном з Ню Джерзі резолюцію в справі визнання Східньої Православної Церкви за одне із важливих віровизнань Америки. Ця резолюція не була ще схвалена, а тільки внесена до Правничої Комісії Конґресу ЗДА.

УНРада плянує видання збірника для відзначення 50-річчя української національної Революції

Мюнхен. — Згідно з повідомленням Українського Інформаційного Бюра, Виконавчий Орган УНРади на своєму засіданні 25-го липня ц. р. (з участю в. о. Голови Підготовної Комісії для скликання 6-ої Сесії УНРади П. Феденка) постановив заплянувати, в рамах підготови до Сесії УНРади, видання Ювілейного Збірника, головним завданням якого буде всебічне насвітлення на науковій базі доби Української Народної Республіки під оглядом політичним, конституційно-законодавчим, соціяльно-економічним, дипломатично-міжнародним, військовим, культурним і т. ін. Для видання Збірника буде покликана спеціяльна редакційна Колеґія.

Українська Громада в Міннеаполісі має добрі перспективи — твердить адв. В. Анастазієвський

Джерзі Ситі. — Українська Громада в Мінеаполісі і Ст Пол має всі вигляди на те, щоб стати одним з найбільш активних і впливових осередків українського поселення в Америці — твердить один з активних лідерів цієї Громади, заступник голови Філії Українського Конґресового Комітету Америки, адв. Володимир Анастазієвський. Свої надії і впевненість висловив цей молодий український діяч під час своїх відвідин в Головній Канцелярії УНС і редакції „Свободи" минулого понеділка, 1-го серпня. Адв. Вол. Анастазієвський, син славного нашого мистця Миколи Анастазієвського, належить до тієї нашої молодшої генерації, що прибувши зі своїми батьками на постійне поселення в Америці після другої світової війни, має вже американську освіту та вже в Америці здобула собі свою професію. Правничі студії закінчив адв. Анастазієвський вже в Міннесотському університеті в 1964-му році і має в Міннеаполісі свою адвокатську канцелярію та бере активну участь як в

Адв. Вол. Анастазієвський (з права) з д-ром Ярославом Падохом, гол. секретарем УНС, під час відвідин в Головній Канцелярії УНС.

українському громадському, так і американському суспільному житті. Крім адвокатської практики, адв. Анастазієвський викладає корпораційне право в правничій колеґії Вільяма Мічела. В Ню Йорку адв. Анастазієвський перебуває під час теперішніх вакацій, приготовляючись до докторату з правничих наук на Ню-Йоркському університеті.

Київська „Літературна Україна" і московська „Литературна Газета" атакують „Кравцева і Ко."

Київ. — В „Літературній Україні", органі Спілки Письменників України, в числі з 22 липня ц. р. поет Іван Драч виступив у статті п. н. „О, будьте прокляті ви ще раз!" із „Відповіддю панові Кравцеву і Ко." Переказавши деякі дані із друкованих останніми роками статтей совєтських публіцистів про „воєннозлочинницьку" діяльність Б. Кравцева, Іван Драч цитує строфу із колишньої відповіді П. Тичини „буржуазним націоналістам", що її пригадували в 1963 році відомий совєтський драматург Олександер Корнійчук та львівський совєтський критик Тарас Мигаль, вимагаючи від молодих поетів, щоб і вони так відповідали Б. Кравцеву й іншим „буржуазним націоналістам". В дальшому І. Драч висловлює своє незадоволення з приводу рецензії Б. Кравцева на збірку „Протуберанці серця", надрукованої в січневій книжці мюнхенської „Сучасности", і його намагань знаходити в молодій поезії „глибоко закладені міни в підмурівок радянської системи". Обурюється І. Драч також і тис". на виявлені Б. Кравцевим совєтські цензурні практики із його віршами, стверджуючи, що „часто болючих зусиль і крицевого характеру потребує талановита книжкк, коли ламає спротив шаблонового редакторства, графоманства чи переляканого смаку декого з кололітературних чиновників". Зокрема не подобається І. Драчеві намагання націоналістичних провідників за кордоном — „кравцівих різних рангів і партій" — передавати на Рідні Землі ідеї визволення, „пересилати туди бацил свободи".

Статтю І. Драча передрукувала в скороченні також московська „Литературна газета", орган Союзу Письменників СССР, з 30 липня ц.р., додаючи у вступі, що це „гнівна відповідь зрадникам — українським буржуазним націоналістам", які сьогодні виступають під маскою „борців" за „визволення Радянської України" і піднімають „провокаційний шум навколо творчости молодих українських поетів і прозаїків, фальсифікують зміст їх творів, подаючи бажане за су-

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

УКРАЇНСЬКА КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА В БРАЗИЛІЇ

Прудентополіс, Бразилія. — Видаваний тут оо. Василіянами тижневик „Праця" подає, що Апостольський Екзархат українців католиків у Бразилії нараховує 127 церков і каплиць, сорок чотири священики. За 1965-тий — рік там було — 2580 хрещень, 291 шлюб, у тому 101 шлюб мішаний. В січні цього року в 40 місцевостях Екзархату відбулися три — чотиритижневі курси катехізації та рідної мови. У названих курсах взяло участь дітей і старших разом — 2651 особа.

ДРУГЕ ЗАСІДАННЯ ПРЕЗИДІЇ РАДИ ГЕТЬМАНСЬКОГО РУХУ

Дітройт. — В суботу 2-го липня відбулося тут в приміщенні Українсько - Амер. Політ. Клюбу друге засідання Президії Ради Гетьманського Руху. Учасники наради заслухали доповідь Голови полк. А. Кмети про хід праці Президії й одноЗгідно ухвалили відповідні резолюції. Наступною темою, над якою працювала нарада, було — плянування і підготовка матеріялів до Пленуму Четвертої Сесії Ради ГРуху. Схвалено плян і розподілено обов'язки серед складу Президії. Проф. М. Чемний, як Голова Комісії Гетьманського Фонду, подав ділову інформацію про виконану працю.

ВИЙШЛА КНИЖКА ЕСЕЇВ ОСТАПА ТАРНАВСЬКОГО

Ню Йорк. — У Видавництві „Ключі" вийшла друком книжка есеїв поета Остапа Тарнавського під назвою „Туга за мітом". В книжці на 160 сторінках поміщено вісімнадцять есеїв, що в переважаючій більшості були друковані у редаґованих покійним д-ром Миколою Шлемкевичем „Листах до Приятелів". Обкладинку для книжки запроєктував мистець Яків Гніздовський. Книжка присвячена пам'яті Миколи Шлемкевича.

МЕНОР ДЖУНЬЙОР КОЛЕДЖ ОДЕРЖАВ УРЯДОВУ СУБСИДІЮ

Філядельфія, Па. — Відомий Менор Джуньйор Коледж, що його заснували й ведуть у Факс Чейзі біля Філядельфії сестри із Чина св. Василія Великого, одержав, разом з іншими американськими коледжами, федеральну дотацію в сумі 256,170 долярів на побудову адміністраційних і бібліотечних приміщень. Названа сума дозволить сестрам Василіянкам покрити одну третину видатків на заплановані будинки. Дальших дві третини сподіваються Сестри Василіянки одержати від приятелів і патронів Коледжу й у формі пожертв із збіркової акції серед українців у ЗДА. Заснований Менор Джуньйор Коледж ще в 1947 році.

НОВА УКРАЇНСЬКА КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА У ВІННІПЕҐУ

Вінніпеґ. — В неділю 10 липня ц. р. тут відбулося офіційне благословення новозбудованої заходами оо. Василіян церкви св. о. Миколая. Будова церкви тривала майже два роки. Урочистості почалися архиєрейським молебнем, що його відправив Митрополит кир Максим Германюк, який також довершив акту благословення при співслуженні оо. Василіян та місцевого духовенства. Після церковних відправ відбулося прийняття для гостей, влаштоване парафіяльним комітетом.

ВІДБУЛИСЯ ЗБОРИ КЛЮБУ МИСЛИВЦІВ „БРОДИ"

Глен Спей, Н. Й. — В неділю 24-го липня тут у власному домі — „лісничівці" відбулися Загальні Збори Клюбу Українських Мисливців „Броди". Зборами проводив Михайло Миськів — секретарював Славко Гавур. Звіт про діяльність управи склав голова М. Миськів. В минулому році клюб крім успішного сезону на лови — придбав площу, на якій будівничий, член клюбу — Мирон Гунчак вибудував для клюбу лісничівку. Закуплено також і инше устаткування. В дискусії над звітом обговорено можливість придбати для клюбу додаткових кілька сот акрів лісу з озером. Окрема Комісія має заниматися опрацюванням статуту. Вибрано управу клюбу в такому складі: Михайло Миськів — голова, Славко Гавур — секретар, Петро Мельник — касир, Богдан Робак — голова Контр. Комісії.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Статті підписані їх авторами, не мусять відповідати становищу редакції.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Набридливий соцреалізм

В Україні має відбутися незабаром V з'їзд письменників, і з цього приводу преса заговорила про відповідальне становище літератури і літераторів в житті народу. „Культура і Життя", що є офіційним органом Міністерства культури УССР, у вступній статті з 24-го липня підкреслює велику ідейно-виховну ролю літератури, яка має розвивати „в радянській людині якості будівничого нового світу." У статті подано цитату з програми Комуністичної партії, де сказано, що література має бути „джерелом радощів і надхнення для мільйонів людей, виражати їх волю, почуття і думки".

Сказано дуже гарно, однак в дійсності література на Україні та й в усьому Совєтському Союзі не тільки не є „джерелом радощів і надхнення", не тільки не виражає волі, почуттів і думок мільйонів людей, а, навпаки, служить засобом накидувати цим мільйонам нестерпну догму комунізму. Недавній 34-ий Конґрес Міжнародного ПЕН-Клюбу в Ню Йорку гостро засудив переслідування письменників у Совєтському Союзі. Письменники СССР не отримали дозволу приїхати на цей міжнародний з'їзд, що став маніфестацією всіх вільних духом працівників літератури в обороні гідности людини, права кожного, а насамперед письменника мати власну думку і змогу вільно творити.

Офіціоз Міністерства культури УССР з чванливістю говорить про 700 українських письменників, що їх охоплює недавно виданий довідник „Письменники Радянської України", про 255 творів, що появилися за час від попереднього з'їзду в 1959-му до 1966-го року, і найбільше про воєнні подвиги письменників на фронтах, описані в захвалюваній книжці „Слово і подвиги — про літераторів на фронтах Великої Вітчизняної війни". За всіми цими словесними заявами відповідальне за часопис і статтю Міністерство культури УССР хоче закрити всю бідність української літератури, яку піддається послідовному насильству збоку тоталітарного уряду і партії.

У самій же обговорюваній статті сказано, що українська совєтська література суцільно тенденційна. Партія вже давно визначила, що все партійне — народне, значить, коли говориться про народну літературу, що „виражає волю, почуття і думки" народу, то це означає партійну літературу. І далі в цій статті сказано, що „партія й уряд по-ленінськи дбають про розвиток літератури", дбають про „ідейну загартованість проти будь-яких проявів ворожої ідеології, відстоюючи принципи соціялістичного реалізму — партійність і народність літератури."

Як сприймає народ оцю „народну", чи пак партійну літературу, побудовану на принципах соціялістичного реалізму, вказує лист одного із читачів В. Салати з села Медвин Миронівського району на Київщині, що про нього написано в червневому числі журналу „Всесвіт" на сторінці 154-ій. Цей совєтський читач вимагає від редакції „Всесвіту", щоб вона не вибирала творів письменників на свій смак, але друкувала різні твори, а читачі самі осудять, чи вони добрі, чи погані. „Читач, — пише у своєму листі В. Салата, — часто опиняється в ролі напівсліпого, напівглухого, знаючи лише з переказів або зовсім не знаючи творчости письменника, якого він критикує. А читач, видимо, не мусить мати власної думки. Хай йому підкаже її ,божий суд' (маю на увазі вашу редакцію), який вирішує, що добре, а що погане." Після того В. Салата зважився сказати просто, що він думає про матеріяли, друковані „Всесвітом" і всіми іншими літературними журналами в Совєтському Союзі: „І взагалі ваш журнал досить однобічно відбиває літературу цілого всесвіту. Ввесь час друкує набридлий жанр літератури реалістичного напрямку."

Голос цього читача — справедливий голос про сучасну літературу в Україні. Це не значить, що в Україні немає письменників, які могли б писати літературні твори. Вони є, але їм не дають висловитись, а їхню творчість замовчують або перекручують, як це зроблено у випадку з Василем Симоненком і робиться з іншими відважнішими письменниками.

V з'їзд письменників України не буде вільним виявом думок українських літераторів. Його, як і попередні з'їзди, використають для реалізації директив партії, як писати, про що писати і кому писати. Свободи думки і слова не дарують тоталітарні уряди. За свободу треба повсякчасно боротись. Ось недавно пролунав відважний голос у комуністичній Югославії з домаганням дозволу, згідно з конституційним правом, видавати незалежний часопис, що міг би критикувати урядову лінію. Лист В. Салати у „Всесвіті" подібного характеру.

Лестер Пірсон, прем'єр Канади

УКРАЇНЦІ В КАНАДІ

(З промови в Елк Айленд парку, Альберта, 17-го липня ц. р. з нагоди 75-річчя українського поселення)

Брати участь у цих знаменних святкуваннях для мене дійсна приємність. Виконуючи це, передаю щиросердечні побажання від Уряду Комітетові Українців Канади і всім приявним тут з нагоди відзначення 75-их роковин поселення українців у цій країні.

Складаючи вінок у стіп пам'ятника ваших піонерів, я пригадав собі, що 15 років тому високодостойний Луї Сен Лоран, великий канадієць і мій добрий приятель, брав участь у відзначенні 60-их роковин, офіційно відкривши хату українських піонерів у цьому парку. Тоді, як і тепер, ви відзначали приїзд до Канади перших двох українських імігрантів: Василя Ілиняка та Івана Пилипова. Нині українська спільнота в цій країні начислює майже 500,000 осіб, з чого приблизно 300,000 проживає в трьох степових провінціях. І літами ви не забуваєте вшановувати ваших піонерів, зберігаєте міцно ваші культурні традиції.

Я прилучуюся до вашого вшановування тих славних трудівників, побожних і сміливих чоловіків та жінок, які 75 років тому заснували тут, в Альберті, українську спільноту, що поширилась на всю Канаду. Як сказано у вашій проклямації з приводу святкувань, ніхто без великої віри і сміливости не покине своєї батьківщини, щоб їхати за море і закладати новий дім у чужій країні. Своєю працьовитістю, наполегливістю і винахідливістю вони створили на цілинному степу нове життя для себе самих і своєї прибраної країни. Тепер ця країна є кращою та сильнішою, і всі канадійці завдячують це тим стійким піонерам.

Ви тримаєтесь віри ваших предків, зберегли свою власну тотожність, свою культуру і установи внутрі канадійської нації. Ви збагатили Канаду вашим вкладом у політичний, культурний, хліборобський, промисловий, професійний і виховний розвиток. Ваша любов до землі, ваше захоплення свободою особистою і національною, ваша віра в демократію — все це висловлене у вашій поезії, ваших піснях і ваших танцях. Вони є тепер частиною спадщини Канади.

Ідеї, що надхнули українців - канадійців вступити на громадську службу, найкраще висловлені у резолюції, прийнятій на одному з віч у Чіпмені, Альберта, в 1913 р. В тій резолюції сказано: „Хоч ми горді з країни, де народились, і бажаємо зберегти її найвищі ідеали, — в цій прибраній країні ми придбали всі права і привілеї громадян Канади, і тому це є нашим обов'язком працювати спільно з усіма нашими співгромадянами з метою творити об'єднану націю з високим добробутом".

Канадійці є нацією, поважаною під час війни і під час миру, нацією, що гордиться з своєї незалежности, але признає співзалежність усіх націй в змаганні до миру і поступу.

Основа нашої спільноти може бути англомовна або французькомовна, а надбудова складається з людей різного походження, переконання і кольору. Але всі ми — канадійці. І немає кращого вкладу до тієї національної будови, ніж її дало півмільйона наших українців - канадійців. Хоч одна з двох офіційних мов може мати перевагу, надходить день, коли доступ до іншої офіційної мови, культури і традицій буде признаним привілеєм, що з нього канадійці радо користатимуть.

Двомовність не буде автоматичною для кожного і всюди в Канаді. Вона не може бути накиненою. Але її поширення буде чимось, що ми повинні привітати, як крок до об'єднання країни.

Участь у розвитку Канади беруть усі канадійці, хоч кожний зберігає своє особливе почування до свого походження, своєї культури. Але понад те, кожний гордий, що є канадійцем.

Ми не можемо терпіти ідеї двох вищих рас у Канаді, так само, як ідеї однієї раси. Поняття щодо участи двох народів у заснуванні нашої нації з усіми його „за" і „проти" не є загрозою і не сміє ніколи бути загрозою для канадійського громадянина будь-якого походження з почуттям власної гідности і рівности. Це радше запрошення брати участь в творенні канадійської єдности, що засновується на різноманітному характері нашого національного розвитку, на подвійному характері нашого історичного походження. Яка б не була наша культурна основа, ми можемо всі вкладати свою частку в чудове майбутнє Канади. Ми маємо нові, ефективніші шляхи, щоб разом іти і працювати.

У федеральному уряді ми шукали нових метод зближення, бо проблеми, що з ними ми зустрінулись, нові: проблеми національної єдности, проблеми федерально- провінційних взаємин, проблеми усунення бідности і запевнення добробуту без послаблення певности себе і незалежности особи; проблеми соціяльної справедливости. Канада 1966 року не є Канадою 1866-го або 1891 року, але для нас і тих, які прийдуть по нас, вона залишається і залишиться найкращою в цілому світі країною.

Українці і канадійці з іншими канадійцями гратимуть у майбутньому важливішу, ніж досі, ролю в формуванні політики і в розбудові Канади. Віра в Канаду надхнула тих, яких ви нині вшановуєте, і надихає вас. Я дякую вам за цю віру. З вами я вірю в наш союз.

Ми мусимо мати сміливість поглянути на становище Канади в перспективі, але не в такій, як ми побоюємось вона могла б бути, а в такій, в якій палко бажаємо її бачити. З огляду на наше власне минуле і теперішнє становище багатьох інших націй, канадійці мають всі підстави бути вдоволеними. Отже, ніякого песимізму! Канада є країною, упривілейованою між усіма країнами цієї пляңети. Ми маємо нові проблеми, але маємо також нові сприятливі нагоди.

Якщо ми хочемо скористати з цих нових нагод, мусимо відповідно пристосувати себе й свій спосіб життя до нових сил, що змінюють нашу країну, до нових ідей, що кружляють у світі. Мусимо продовжувати боротьбу проти будь-якої дискримінації та упередження в канадійському суспільстві. В наших достатках мусять мати частку всі громадяни.

У світі мусить панувати мир, щоб людство лишилося живим в нуклеарній добі, але не може бути дійсного і тривкого миру, аж поки всі народи не стануть вільними.

„СЛІДАМИ ГРИГОРА ОРЛИКА"

Шукаючи свого родоводу та джерел наснаги й поради, українська еміграція оглядається часто в минуле, на першу політичну еміграцію в історії України, — на мазепинську еміграцію по Полтавській битві 1709 року.

Пізнання історії цієї еміграції, діяльности її провідників, проведеної ними політичної й дипломатичної акції необхідне для модерного еміґранта, щоб не почував себе осамітненим і загубленим на галасливому, повному обманів і нечистих торгів міжнародному базарі. Знання історії цієї еміграції дасть йому необхідну історичну перспективу, дасть зрозуміння старої правди, що історія така повторюється, що по століттях стоять одна проти одної ті самі нації, і проти України стоять ті самі вороги, а вона має приятелів так само мало і такі вони хиткі та коньюнктуральні. І ми самі ледве чи визріли й виросли.

Капітальні праці Ілллі Борщака, Б. Крупницького та інших є з цього погляду неоціненим джерелом пізнання. У невтомних розшуках по музеях і архівах Західньої Европи вдалося їм відтворити добу, відгребти багато цінних документів, вияснити не одну подію.

Наскільки цій центральній темі присвятили уваги наші науковці найновішої еміграції — це окрема тема. Тут хочеться зареєструвати радісний факт, що тема мазепинської еміграції полонила увагу й мистців. „Слідами Григора Орлика" — історичний монтаж Мирослава Григорієва, відомого графіка, ілюстратора й журналіста — з цього погляду набуток, про який повинен знати широкий загал.

Доля Великого Мазепинця зацікавила М. Григорієва ще під час його еміграційної мандрівки по місцях, де колись у такому ж ненастанному напруженні, щоб не попасти „на родіну", тоді в руки Петрових агентів, — жила мазепинська еміграція. Впадала в очі й дивовижна подібність часів по Полтаві 1709 р. і часів по другій світовій війні, коли постала европейська порожнеча, в яку вливалася Росія: як тоді росіяни гуляли вже по Мекленбурзі, і Петрові агенти схопили А. Войнаровського аж у Гамбурзі, так і по тій війні стояли російські війська в серці Европи, в Тюрингії, над Ельбою.

Новітня концепція НАТО, що мала заповнити цю порожнечу та привернути назад порушену рівновагу сил, нагадала авторові концепцію союзу европейських держав проти Росії, що її невтомно розвивав і пропагував у різних варіянтах гетьман Пилип Орлик, а потім його син Григор. Писав про них покійний історик Б. Крупницький: „У проєктах Орлика виступають як головні учасники антимосковської коаліції не тільки Польща, Швеція й Туреччина, але й Крим, Буджацька орда, Січ, Гетьманщина, донське козацтво, татари астраханські й казанські..."

Як і сьогодні, для української справи не було місця, її обговорювали поза офіційними засіданнями конференцій, а все ж дипломатичні успіхи Орликів замітні. Зв'язки з Швецією не вриваються, англійський король Юрій Перший цікавиться Україною, і Франція Людвика XV не байдужа. Одруження Людвика XV з донькою польського короля - еміґранта Станислава Лещинського, Марією (1725), відкрило новий період надій для мазепинської еміграції. Як довірений і посол французького короля, Григор Орлик відбув багато дипломатичних місій у Варшаву, в Крим, Туреччину. Потім як французький полководець брав участь у війні Франції з Прусією та Росією, і згинув під Мунденом.

Захоплений цією фабулою, багатим історичним матеріялом, листуванням, Мирослав Григоріїв задумав написати історичну повість про Григора Орлика. У 1965 р. виїхав він в Европу, щоб зібрати додаткові матеріяли та оглянути історичні місця.

„Слідами Григора Орлика" — це результат цієї подорожі. На фотографічну плівку схоплено багато краєвидів, замків, будівель, історичних пам'яток. У цих кольорових, досконало зроблених світлинах оживає перед очима глядача минуле в супроводі музики, історичного коментаря, мап подорожей, плянів боїв, шкіців одягів і побуту доби Орликів, репродукцій рідкісних видань, портретів і мальовил — все це у вибагливому мистецькому оформленні мистця - ілюстратора тієї міри, що М. Григоріїв. Бачимо тут давній Париж Людвика XV, палати й місця, де король не раз зустрічався зі своїм таємним послом і дорадником Григором Орликом. Бачимо Шамбор, місце побуту Станислава Лещинського і Орлика. Оглядаємо замок Орлика у Дантвілі, його обстанову, найновіші знахідки. І врешті перед нами мальовнича остання дорога Григора Орлика: Дантвіль, Берген, Мунден, шляхом Нібелюнгів, землею, напоєною леґендами та історичними спогадами. Кінець цієї подорожі трагічний.

Увесь цей монтаж, насичений історичними фактами, має не абияку вартість. У цих уривках вловлює глядач відблиск тієї сили й значення, якого набувала Козацька Україна на міжнародній арені. А до молоді промовляє він ще й іншими елементами: перед її очі виведено історію заможної, висококультурної людини, королівського дорадника, полководця, а одночасно репрезентанта України. Так Україна солом'яних стріх і сільського побуту доповнюється в уяві молоді Україною заможної, культурної козацької верстви. „Слідами Григора Орлика" залишає глибоке враження, дає молодій людині відчуття свого славного родоводу, нарівні з світовими націями.

І. Смолій

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПРО ПОЛУБОТКІВ КАПІТАЛ В АНГЛІЙСЬКОМУ БАНКУ

У статті „З арсеналу білого і червоного русифікаторства" („Свобода" з 20 липня ц.р.) п. Ірена Книш переказала зміст статті „Віктора Алєксандрова", яка була надрукована в якомусь французькому бульварному журналі. В тій статті особа, що ховається під псевдонімом Віктора Алєксандрова, автора такої ж сенсаційно - дешевенької книжки „Хрущов з України" (Khrushchev of Ukraine) (а не Хрущов-українець, як думає п. І. Книш) на обгортці сказано, що автор тієї книжки є співробітник часописів і журналів в Ізраїлі. Це, звичайно, зовсім не означає, що й між білими та червоними москалями нема чи не може бути журналістів, які пишуть чи писали б про Україну і українців так, як пише „Віктор Алєксандров".

Не заперечуючи можливости, що наказний гетьман Павло Полуботок міг внести якусь кількість грошей до Англійського Банку, навіть на таке конто, про яке говориться в статті, доводиться сумніватися в можливості внесення саме такої суми. Один мільйон фунтів стерлінгів — це десять мільйонів золотих рублів. Таких великих грошей не мав в ту пору не тільки Павло Полуботок, але й вся Гетьманщина (теперішні області УССР Чернігівська, Полтавська, західня половина Сумської і та її частина, що знаходиться у складі РСФСР з містами Новозибків, Стародуб, Почеп, Погар, Сівськ тощо).

Десять мільйонів золотих рублів — це 250 пудів чистого золота (4,25 тонни), або 4375 пудів чистого срібла (72,55 тонни). Не треба забувати, що в той час банкнотів ще не існувало. Такий величезний тягар тоді треба було б перевозити підводами або кораблем. Чи можна припускати, щоб у ті часи з Гетьманщини була можливість підводами доставити таку кількість золота чи срібла до Лондону?

Пригадаймо собі недавній випадок, що трапився з золотом. Коли восени 1939 року німці напали на Польщу, то польський уряд рішив золотий запас польського державного банку перевезти через Румунію і далі морським шляхом до Англії чи ЗДА. Як тільки потяг з тим золотом перейшов польсько-румунський кордон, уряд Румунії — „союзниці" Польщі — зразу ж усе золото пограбував. А в ті часи Гетьманщина не мала навіть таких „союзників".

Така ж сама нісенітниця і з відсотками на внесений до Англійського Банку Павлом Полуботком капітал. Таких високих (7,25) відсотків на внесений до банку капітал навіть тепер банки не платять, бо скільки ж тоді сам банк мусів би брати за видавану ним позику? Брали й більші відсотки за позички, але не банки, а лихварі. За це їх у всіх країнах жорстоко переслідували. Ще зовсім недавно на вложений до банку капітал банки виплачували один-півтора відсотка.

Ню Йорк, Н. Й.

Н. Король

Кубинські комуністи критикують поета Неруду за участь у Конґресі ПЕН Клюбу

Маямі. — Відомого чілійського поета Пабля Неруду — інноватора в поезії і прихильника крайньої лівиці в політиці гостро заатакували кубинські урядові представники культури і літератури за його участь в 34-му Конґресі Міжнародного ПЕН-Клюбу в Ню Йорку. Газети в Гавані, як також кубинське радіо передали листа, в якому тридцять кількох урядових культурних діячів на Кубі пишуть Неруді, що він повинен був відкинути запрошення до участи в цьому конгресі письменників і літераторів 56 країн світу, щоб в той спосіб осудити політику ЗДА, як це зробили деякі комуністичні попутчики, наприклад французький письменник Жан Поль Сартр, що його кубинські комуністи дуже розхвалюють. Разом із цим листом з критикою Неруди прийшла критика чілійської комуністичної партії з уст самого Кастра. Як відомо Пабльо Неруда не тільки взяв участь у 34-му Конґресі Міжнародного ПЕНКлюбу у Ню Йорку, але виступав на його форумі та й відбув декілька поетичних виступів, які втішались великою увагою і признанням американського літературного світу. В Конґресі не взяла світу. В Конґресі не взяла участи совєтська делегація письменників, які заповіли були приїзд на Конґрес у ролі спостерігачів. Тепер совєтський уряд гостро засуджує Конґрес ПЕНКлюбу і його ухвали, включно з виступом української делеґації в обороні переслідуваних в Україні українських письменників.

СКЛЕПІННЯ АНДРІЇВСЬКОЇ ЦЕРКВИ ... ЗАВИСЛО В ПОВІТРІ

Андріївська церква. Найвища точка разом з горбом: 130 метрів над рівнем Дніпра! Вже третє сторіччя красується у Києві це творіння архітекта Растреллі.

Але час робить своє: „Ґрунтові води почали розмивати горб, стіни розшарувались і склепіння зависло в повітрі". („Радянська Україна" з 6. VII)

ЛУКА ЛУЦІВ

ІВАН ФРАНКО — БОРЕЦЬ ЗА НАЦІОНАЛЬНУ І СОЦІЯЛЬНУ СПРАВЕДЛИВІСТЬ

(45)

Про думу „Святослав Хоробрий" Корнила Устияновича Франко писав, що в цім творі „видно якусь мішанину героя і „правого" лицаря — і тирана, негідника. Видно, що автор недосить перейнявся своїм предметом, недосить ясний образ героя собі виробив — тому ж то й вийшов у нього блідо і непевно начертаний" (там же, ст. 184).

В тому ж „Друзі" у 1876 р. Франко оцінював і поезії І. Пасічинського, свого колишнього товариша з дрогобицької гімназії, та вірші І. Верхратського — свого вчителя з тієї ж гімназії. Про вартість „поезій" Пасічинського найліпше свідчить оцей вірш із циклу „Небелиці-баналюки для забави і науки":

На добрій паші зросла блоха:
Сто фунтів важить голова.
А нога кожна двадцять п'ять.
А черепце — сто п'ятдесят.
Раз блосі впала в очі гнида.
„А що се, — каже, — за огида?
Та маленька, що аж ветид, —
Нею ся цілий світ мерзить..."
Втім з стелі, як на збитки,
До блохи гукне: „І ми гидкі,
Не треба було так тучитись:
Тьфу — днесь годі вже подивитись!"

(Там же, ст. 187.)

Франко назвав такі „твори", як вгорі наведений, „антинародними розглагольствованіями", і уважав, що головна причина їх появи — „звихнення із народної дороги їх авторів, брак великих суспільних інтересів і почуття обов'язку, відповідальности" (ст. 188).

Франко вдарив у „Друзі" і І. Верхратського за його збірку „Тріолети", яка появилася під псевдонімом „Лобарт Сивомир". Молодий критик хвалив формальний бік віршів: „Язик гарний і чистий, — і „Тріолети" дадуться з приємністю читати. Автор всю свою бачність звернув на гладкість і плинність форми. То його головна заслуга в „Тріолетах". Та автор... забув про друге, рівно, єли і не більше важне в поезії, про содержаніє. Велика часть його тріолетів ... лиш гладко зримовані фрази, або оттак собі кинені „карамелькові" стишки. Який інтерес збудить в нас, наприклад, тріолет:

Полетів мій голубець,
Мій білеський полетів —
Де ж, аж де ж він ся задів —
Полетів мій голубець,
Понад синіх гір кравець
На рожевих хмарах плив.
Полетів мій голубець,
Мій білеський полетів.

(Ст. 190.)

„Борислав стався для нашого Підгір'я осередком експлуатації"

У „Друзі" надрукував Франко перші свої три оповідання з бориславського циклу: „Ріпник", „На роботі" і „Навернений грішник". Ці оповідання друкувалися в 1877-му році і того ж року вийшли окремою книжкою: Письма Івана Франка II. Борислав. Картини з життя підгірського народа.

До окремого видання автор написав „вступне слово", в якому інформував читача про новий промисл у Галичині — про Борислав із копальнями нафти і земного воску. З тієї передмови взятий заголовок цього розділу.

Франко писав там, що „в Бориславі найсильніше заступлена кляса робітнича, — а нужда, страта сил і здоров'я, зледащіння тих людей під зглядом моральним — найгрізніше і найголосніше віщують, що може статися з наших хліборобів в протягу яких-де двох десятків літ, коли недостача поля, хліба і грошей, коли наслідки всіляких хиб теперішнього суспільного устрою — змусять їх іти на роботу фабричну, продавати своє здоров'я і свою силу за нужденне прокормлення.

Борислав, хоть достачив нашому краєві цінного матеріялу для освітлення і про домашній ужиток і про вивіз за границю, стався між тим западнею, в котрій гине і пропадає наше щасливе Підгір'я, в котрій марнується без ліку здорових сил нашого народа. Борислав стався для нього осередком експлуатації у всіх можливих видах, почавши від тисяч жертов, що гинуть рік-річно в ямах, аж до тих тисяч, які вертають відтам з протраченою силою фізичною та звихненою моральною підставою в серці, — що вертають передчасними старцями" (Іван Франко. Том І. Автобіографічні матеріяли. Оповідання. Київ, 1955, ст. 402-403).

Ми навели це місце з передмови автора до перших його бориславських оповідань тому, що бориславська тематика творить поважне місце в прозовій творчості Франка, і тому, що вже ці перші оповідання порушують такі справи, які ширше будуть змальовані в пізніших Франкових оповіданнях і повістях.

Борислав називали галицькою Каліфорнією. Протягом року населення цього підгірського села збільшилося з одної тисячі до десятьох. Іван Франко чув про Борислав ще в батьковій кузні, а пізніше міг бачити „ріпників" у Дрогобичі. Як старший учень гімназії і як студент університету він сам бував у тому селі, яке на очах ставало промисловим центром, хоч не мало ще навіть своєї поліції, а найбільшою владою в ньому був сільський війт.

Про цю „першу групу" своїх бориславських оповідань Франко писав, що хотів дати „кілька інтересніших епізодів із життя „ріпників".

УСПІШНА ІМПРЕЗА

КОНЦЕРТ УЧНІВ ПРОФ. Д-РА М. ПОЛЕВСЬКОГО (КЛЯСА ФОРТЕПІЯНО) ТА ПРОФ. Л. ТИМОШЕНКО-ПОЛЕВСЬКОЇ КЛЯСА ЧЕЛЬО) В УКРАЇНСЬКОМУ ІНСТИТУТІ АМЕРИКИ, 23-го ЧЕРВНЯ Ц. Р.

„Студент це не келих, який треба наповнити, а світильник, який треба запалити".

Проф. М. Полевський і проф. Л. Тимошенко-Полевська, володіють чудесним секретом близькости дитячим серцям. Вони по-справжньому люблять молодь, а остання платить із взаємністю.

Кляси проф. М. Полевського (фортепіяно) і проф. Л. Тимошенко - Полевської (чельо) підготували програму з творів різних ступенів трудности: від п'єс для початківців, до великих концертових форм. У звітному пописі взяли участь і малята, які щойно почали навчатися, і зрілі виконавці. „Наймолодшому" піяністові Юркові Кухові ледве минуло вісім років, а ім'я челістки Галини Сарач уже відоме широкому колу слухачів.

Проф. М. Полевський і проф. Л. Тимошенко-Полевська чудові педагоги. Маючи великий досвід і чуйність, вони дбайливо уміють врахувати індивідуальність кожного учня, як при підбиранні й розподіленні репертуару, так і при розучуванні творів.

Піяніст М. Полевський і челістка Л. Тимошенко-Полевська, одержали свою музичну освіту у найповажніших вчителів. М. Полевський навчався у піяніста-композитора Арсенія Корещенка, кращого учня Танєєва і Звєрєва. На щастя, видатні музики часто пов'язують своє життя з долею і ділами музичної освіти. Тому піяністичні традиції Корещенка витікали з двох „золотих джерел": як учень Танєєва він розвивав принципи школи Н. Рубінштейна - Куляка - Ліста - Черні - Беттовена - Гайдна; як учень Звєрєва (учителя Рахманінова, Ігумнова і Йосипа Лєвіна) він продовжував лінію, що сягає до Гензельта - Гуммеля - Моцарта - Клементі.

Л. Тимошенко - Полевська спочатку навчалася у челіста Білоусова, засвоюючи принципи славетної „давидовської" школи (м. і., учитель Білоусова, челіст Давидов концертував разом з Лістом), а потім продовжувала удосконалюватися в клясі Брандукова, сучасника й учня Чайковського і виконавця концерту для чельо Сен-Санса під дириґуванням самого композитора.

Піяніст М. Полевський і челістка Л. Тимошенко-Полевська, також стали педагогами за посадою, за професією, стали вихователями кількох поколінь музик.

Проф. М. Полевський і проф. Л. Тимошенко-Полевська включили до педагогічної практики широке коло явищ клясичної і сучасної музики. Зокрема, вони грунтовно знайомлять своїх вихованців з творчістю улюблених українських композиторів.

Восьмирічний піяніст Ю. Кух за два роки навчання зробив надзвичайні успіхи. На звітному пописі він виконав досить складні, але такі різноманітні й відповідні для його віку твори, як сонатіна Дуссека, „Відважний їздець" Шумана, „Пісня-марш" Косенка і „Полька" Жербіна.

Гарне враження зробила дев'ятилітня Зірка Галібей в „Польонезі" ґ-моль Й. С. Баха, „Менуеті" ґ-дур Гайдна, „Єтюді - марш" Гедіке і „Тарантеллі" Томпсона.

Десятилітня Ганнуся Балабан з певністю виконала сонатіну Клементі, „Скерціно" Косенка, „Метелика" Томпсона і „Арабеску" Бурґмюллера.

Одинадцятилітній челіст Олесь Падковський, який вчиться лише один рік і три місяці, зробив великий поступ. В творах Брамса („колискова"), Моцарта („Травнева пісня"), Шлемюллера („Вальс" і „Марш") він виявив і виразність, і чіткий ритм, і, навіть, великий запал. Ця цікава точка програми набула особливої художньої вартости, завдяки участи в ній проф. М. Полевського (фортепіяновий акомпанімент).

Винятковим був виступ Ані Боб'як. Навчаючись лище вісім місяців, вона вже змогла подолати дуже різноманітну програму з творів Й. С. Баха („Прелюдія" д-моль), Бетговена („Соната" ґ-дур), Бартока („Етюд") і Тиґраняна — сучасного вірменського композитора („Етюд").

З певністю і почуттям заграв Богдан Галібей „Сольфеджістто" Ф. Є. Баха, „Вальс" Ґріґа і „Дощик" Косенка.

Присмне враження зробила Марія Балабан, яка вдумливо і з гарним фразуванням виконала („В похід" Косенка і вальс ар. 69 ч. 2 Шопена.

У складній програмі (Бетговен „До Елізи" і „Менует", Рубінштейн „Романс" і Косенко „Полька") Ірена Зеленська виявила гарні технічні можливості і небуденну музикальність.

Цікаві твори Шостаковича („Контраданс" і „Гавт"), Кирейка („Полька") і Косенка („Токкатина"), поетично і яскраво подала Христя Баранська.

Серед представників „старшого покоління слід відмітити шіснадцятилітнього челіста Миколу Куліша, який емоційним і надзвичайно теплим звуком дуже щиро і з захопленням виконав твори Ґольтермана (Друга частина 4-го концерту), Давидова („Романс без слів"), Поппера („Мазурка") і повний грації старовинний танок „Ля Чінкованген" Ґабрієля - Марі. Акомпаніював йому проф. М. Полевський, з темпераментом і чіткою технікою.

Осип Лучкань дав переконливе виконання низки творів українських композиторів — „Гра-веснянка" Анатоля Коломийця (чи не найкраща мініятюра в українській частині програми), „Український танок" Скорульського та „Етюд" Косенка, закінчивши свій виступ віртуозним „Вальсом" французького композитора Дюрана.

Ірина Демчишин вдумливо і поетично виконала „Арабеску" Шумана і знайшла цікаве тлумачення для „Скерцо на тему української народної пісні" Миколи Дремлюги.

Челістка Галина Сарач завжди має успіх. Вона уже володіє виразною технікою і може сміливо виходити на професійну сцену. З артистичною витонченістю прозвучало у неї мережане Адажіо Боккеріні. Вона знайшла для нього багату палітру звукових фарб та вишуканих штрихів і ритмів. Настирливо й успішно молода челістка опановує також велику форму. Її продумане виконання найповажнішої першої частини концерту ц-дур Гайдна (в редакції Поппера) поступово знаходить все ширший подих, зберігаючи водночас елеґантність, віртуозний блиск і зворушливо - романтичний кольорит.

В ліричній п'єсі „Пісня без слів" Мендельсона, Галина Сарач була шляхетно стриманою, запобігаючи перебільшення фарб і почуттів, начеб-то боячись стати нескромною, занадто відвертою там, де мова йде „про особисте". Але в „Угорській рапсодії" Поппера, челістка дала волю своїм емоціям і з відчуттям гумору відтворювала гротескні образи й мозаїчні форми рапсодії, підкреслюючи маркованими штрихами ритмічні своєрідності й народно-романтичний кольорит цього дуже цікавого твору.

Прекрасні природні дані челістки допомогли їй розширити коло технічних засобів і розвинути глибоку емоційну музикальність. Очевидно, це результат не тільки художнього росту молодої челістки, але й великої праці і відданости її поважного керівника, проф. Л. Тимошенко-Полевської.

Попис учнів проф. М. Полевського і проф. Л. Тимошенко-Полевської мав велику пізнавальну вартість. Численна кількість творів програми своїм мельодійним багатством, ритмікою і ладо-гармонійними особливостями глибоко сягає в український фольклор. Ця частина програми особливо хвилювала слухачів.

Євген Крахно

З літнього табору сумівської молоді в Барабу, Висканзин

Молодь, яка не любить побувати літньою порою серед природи, далеко від гамору великого міста, це хіба молодь ненормальна. Сумівська молодь нормальна, тож чекає з нетерплячкою на той час, коли заїдуть під її домівку автобуси, щоб забрати її на кілька тижнів у зелені ліси, запашні поля, близько озерця або й штучного басейну, до літнього табору.

Все там гарне, веселе товариство, їжа з кухні, що смакує краще, як мамина, де „репета" придалася б, якщо б можна її дістати, бо апетити великі, де тягне до купелі . . . Якби . . . не та команда та всякі виховники, щоб затроювати молоді цей гарний побут. Вони видумують всякі мороки, що їх називають зайняттями від вчасного ранку до ночі, і не дають їй часу і змоги налюбуватися природою.

Так є, на жаль, в кожному таборі, так є і в сумівському таборі, що розложився серед дубових-оріхових лісів фармерського стейту Висказнсин, на полонинках серед вершків, що живцем нагадують панораму рідного Підкарпаття. Ще й серединою журчить потічок, що засобляє їх гордість, минулими роками мале озерце, а тепер зовсім реґулярний басейн, якого не посоромилася б і найбагатша „ІМКА". Джерельна водичка потічка — це рівночасно „кока-коля" під час таборування. Вона гасить молодечу спрагу під час літньої жари, а батькам таборовиків рятує сотки долярів на всякі соди.

Цей табір звуть „Барабу" у поточній мові, а офіційно — це Табір „СУМА" ім. І. Франка. Він притягає кожного року найменше дві сотні сумівської молоді з Шікаґо та з околиць. А в суботи тягнуться довжезні валки авт з батьками, які ідуть сотки миль, щоб поглянути на свої потіхи, а при цій нагоді хлипнути свіжого повітря, напитися свіженької джерельної водички (такої акурат, як „вдома") та відсвіжити своє грішне тіло у озері-басейні.

Головною атракцією цих „субіток" є вечірня ватра, до якої готовиться все, що живе в таборі. Це нагода виступити перед своїми і чужими, поспівати, пустити якісь жарти, „понатягати" суворову команду і її сателітів-виховників та побути довше поза звичайну 9-ту годину, коли щодня зачинається „нічна тиша".

На такій ватрі в сумівському таборі в Барабу в суботу 23-го липня мали виступити наймолодші сумівці з точкою, як вони уявляють собі ідеальний літній табір. Жовтодзюби довго не думали, вибрали форму наказу і проголосили його в такій формі:

„НАКАЗ Ч. 14.

Вставання — год. 9-та ранку (замість 7-ої),
Молитва і снідання — 10-та рано,
Купіль — 10:30 до 12:30,
Відпочинок — 12:30 до 1-ої,
Обід — 1 2 по пол.,
Пообідне дозвілля — 2 - 3 по пол.,
Відпочинок — 3 - 4 по пол.,
Підвечірок — 4-4:30 по пол.,
Відпочинок — 4:30-5:00,
Купіль — 5-6:30 веч.,
Відпочинок — 6:30-7:00,
Вечеря — 7-8,
Відпочинок — 8-9,
Таборовий гамір — 9-10,
Спів — 10-11 ночі,
Відвідини сусідів — 11-12,
Молитва — 12-та опівночі.
Спання (без нічної тиші) — 12 ночі до 9ої ранку.

Команда табору, мабуть, на превеликий жаль юнаків, цього наказу не одобрила, Юнаки на своїй таємній нараді ствердили, що в цьому році їх проєкт реформи табору не перейде, але на слідуючий рік буде напевно інакше. Вистачить, як пропхають у команду свою братію, а ця вже не забуде про їх вимоги і вигоди. І так готово статися, хіба . . ., що буде, як бувало . . .

(н.)

БЕЗХЛІБ'Я

Село Тинне на Поліссі, а докладніше в Сарненському районі, Рівенської области. Хліба колгоспникам не вистачило до нового врожаю, а кормів худобі — ледь до середини зими.

— Хліб для людей і корми для худоми мають дати болота, — сказав голова колгоспу Федір Глазов. — Від того, освоїмо болота чи ні, залежатиме доля колгоспу.

І взяли лопати та сокири колгоспники та й пішли осушувати болото, або проводити меліорацію, — пише кореспондент „Молоді України 8 липня.

КОМУНІКАТ

про скликання 2-го З'їзду Українських Журналістів Америки і Канади

Спілка Українських Журналістів Канади і Спілка Українських Журналістів Америки повідомляють, що, згідно з бажанням Першого З'їзду Українських Журналістів Америки і Канади, Другий З'їзд Журналістів Америки і Канади відбудеться цього року в Торонті в суботу і неділю, 5-го і 6-го листопада. Господарем З'їзду буде Спілка Українських Журналістів Канади.

На порядок нарад намічено три доповіді: „Світла і тіні Першого З'їзду журналістів і його спадщина Другому З'їздові", „Українська преса в СССР" і „Українська еміґраційна преса з погляду сучасної журналістики".

З'їзд матиме завдання: (1) Схвалити кодекс етики українського журналіста. (2) Перевести об'єднання СУЖ Америки і СУЖ Канади на базу федерації і (3) Проголосити „Звернення до українців-журналістів в Україні".

Під час З'їзду відбудеться Зустріч українських журналістів з Громадянством і панель на тему взаємовідношення української преси, видавця, журналіста і читача.

Докладніша програма З'їзду, прізвища доповідачів, створення комісій, адреса приміщення, де відбудеться З'їзд, та реченець зголошень учасників будуть проголошені пізніше.

За Управу Спілки Українських Журналістів Канади:
Василь Софронів Левицький — голова; *Іван Липовецький* — секретар
За Управу Спілки Журналістів Америки:
Іван Кедрин Рудницький — голова; *Роман Кришталівський* — секретар

Повідомляємо Друзів і Громадянство, що в дні 1-го серпня 1966 року помер ненадійно на удар серця

д-р ДМИТРО СКРИПЕЦЬ

народж. 4-го жовтня 1918 року в Києві, абсольвент інсбруцького університету і лікар в Middletown, Del. за останніх 10 років.

Осиротілим Дружині, Доні і Матері, складаємо наше співчуття.

ПАРАСТАС буде відправлений в четвер, 4-го серпня, 7-ма год. веч. в "Mealy" похоронному заведенні, а ПОХОРОН в п'ятницю, 5-го серпня 1966 р. о год. 10-ій ранку з того ж заведення і церкви св. Миколая, 600 So. Heald Street, Wilmington, Del.

ФІЛІЯ УКРАЇНСЬКОГО ЛІКАРСЬКО Т-ВА У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ
і
ГОЛОВНА УПРАВА УКРАЇНСЬКОГО ЛІКАРСЬКОГО ТОВАРИСТВА ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ

В ДРУГУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ мойого Дорогого МУЖА

бл. п. ПЕТРА РАКОЧОГО

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

в церкві СВ. ПЕТРА і ПАВЛА в КОГОВЗ

в понеділок, 8-го серпня 1966 року

о 8-ій год. рано

Проситься Знайомих відмовити молитви за спокій Його Душі.

Дружина — МАРІЯ РАКОЧА

ПОДЯКА

Заряд Сиротинця Св. Василія Великого у Філядельфії складає найщирішу подяку

ВП. панові МИРОНОВІ СПІВАКОВІ

(з Фультон, Н. Й.) за щедру пожертву в сумі 1,000 дол. на потреби Українського Католицького Сиротинця, котрий провадять Сестри Чину Святого Василія Великого.

Впр. Мати Константина, Настоятелька Сиротинця, в імені Сестер і дітей, висловлює щиру вдячність ВП. п. Миронові Співакові за його благородне серце, пам'ять і поміч сиротам. Нехай ласкавий Господь винагородить сторицею, обдарить ласками, щастям, здоров'ям і добробутом за це благородне діло.

СЕСТРИ ВАСИЛІЯНКИ

Рочестер, Н. Й.

ДЕНЬ ҐРАДУАЦІЇ СЕРЕДНІХ ШКІЛ

Ґрадуанти Середніх Шкіл у Рочестер, Н.Й. Стоять (зліва направа): Олена Борисенко, Мирослав Кіндрат, Анна Шимко, Іванна Батрак, Микола Андрієнко, Люба Карманська, Галина Решітник, Валя Романів, Яромир Лозинський, Каролина Гузар, Світляна Ковалюк, Алла Демиденко, Орест Мудрий, Петруня Димкар, Таня Бедрій, Олександра Симонів, Ірина Тарабан, Василь Ліщинський, Іванна Рубан, Юрій Ганушевський.

Ініціятором і спонзором Дня Ґрадуантів був 47-ий Відділ СУА ім. Лесі Українки, управа якого під керівництвом п. А. Капітан і при помочі Батьківського Комітету, який очолював д-р І. Кіндрат — та Укр. Студентської Громади взяли на себе обов'язок підготовити імпрезу.

Імпрезу робилося на громадському рівні і до участи в якій, крім батьків та приятелів ґрадуантів, запрошено Всч. Отців обох наших церков і представників громадських організацій, які прибули на це свято.

12-го червня о год. 5-ій попол. в залі Айленд Веллі Кавнтрі Клаб розпочато імпрезу святочним обідом.

На залю увійшло 20 ґрадуантів і ґрадуанток під звуки ґрадуаційного маршу, який відограла на фортепіяні п-на Я. Семанюк, і засіли до столів.

П. Марія Крамарчук, яка була тостмайстром, попросила Всч. о. Чужака, який щойно приїхав по довгих роках заслання з України до Рочестеру, розпочати імпрезу молитвою. М. Крамарчук представила всіх ґрадуантів, називаючи школу, яку вони закінчили, і коледж, до якого вступають. Після закінчення трапези пані Онуфрик виголосила доповідь до ґрадуантів, вказуючи на багато прикладів американських славних людей, які будучи добрими американцями, рівночасно були патріотами країни походження їхніх батьків та заступниками їх інтересів.

Потім промовив Всч. о. Н. Чернявський, який дав ґрадуантам моральні вказівки на нове життя. З черги промовив до ґрадуантів голова Укр. Студентської Громади Юрій Малаховський, взиваючи студентів вписуватись в члени Укр. Студентської Громади та стати її активними працівниками.

Між ґрадуантами, на жаль були й такі, що не дуже розуміли українську мову, тому пані Крамарчук попросила о. С. Чомка промовити по англійськи. Отець Чомко взивав ґрадуантів держатись своєї віри, бути гордими на своє українське походження й ім'я, вивчати рідну мову, держатися високих моральних засад, які вщепили їм їхні батьки, і удосконалювати себе духово ціле життя.

Тепло промовив до ґрадуантів в імені батьків проф. Мудрий. В імені ґрадуантів промовив студент Юрій Ганушевський, дякуючи батькам і виховникам за їхній труд, який вони вложили, щоб їх виховати, та запевняючи, що наші ґрадуанти доложать всіх зусиль, щоб не завести сподівань своїх батьків та українського громадянства.

Офіційну частину закінчив о. Н. Чернявський молитвою. Після того молодь і їхні батьки та приятелі забавлялися під звуки оркестри п. Люри.

З нагоди ґрадуації наших студентів 47-ий Відділ Союзу Українок, Українська Студентська Громада та Батьківський Комітет зложили 100 дол. на Катедру Українознавства.

Віримо, що ці гарні, здібні молоді дівчата та хлопці стануть амбасадорами української справи між своїли американськими співтоваришами та навчать молоде американське покоління правди про Україну, про її право та бажання жити незалежним життям між вільними народами світу.

Ольга Ганушевська
прес. референтка

Честер, Па.

УКРАЇНСЬКИЙ ПРАВОСЛАВНИЙ ДЕНЬ

Заходами і старанням Филядельфійського Деканату УПЦ в ЗДА в неділю 5-го червня відбувся Український Православний День.

Чудова погода зібрала багато людей з різних місцевостей. Приїхав повний автобус з парафії св. Покрови у Филядельфії з шкільною молоддю, яка мала виповнити програму, як частину з Фестивалю Українських Парафіяльних Шкіл.

Програма ф е с т и в а л ю складалася з промов, інсценізацій та танців. Шкільна молодь гарно вив'язалася зі свого завдання, і була нагороджена рясними оплесками. Подяка належиться і вчителям, які доклали і докладають праці, щоб наша молодь знала свою рідну мову і хто вона. Приїхали священики зі своїми парафіянами з Ковтсвілу та Вільмінґтону, Делевар.

При звуках оркестри п. Михайла Єдинака молодь, а за нею і старші починають витанцьовувати старокрайові танці. Так пікнік вдоволив всіх: старші розмовляли про різні справи, а молодь запізнавалась з собою, і так радісно та весело всі проводили час на свіжому повітрі на фармі п. Малецького.

Під час програми фестивалю о. О. Мицик повідомив, що від Честерської парафіяльної Школи виголосить віршик дівчинка, мати якої є українського роду, а батько американцем, до православної церкви не належать, мешкають більше як 6 миль від Честеру, але мати кожної суботи привозить доню до школи, щоб навчилась української мови. Це є гарний приклад для багатьох родичів, що не посилають своїх дітей до школи.

Прибуток із Українського Прав. Дня призначено на: допомогу студентам теологам УПЦеркви, на фонд для старших священиків і вдів по них, започаткування фонду будови для старших віком людей та для приміщення студентів - теологів у Савт Бавнд Брук, Н. Дж. Успіх Українського Православного Дня був добрий під оглядом моральним і матеріяльним, за що належиться подяка парафіянам та жіноцтву, які допомогли своїми жертвами і працею. Щира подяка духовенству Деканату та комітетові за їх допомогу.

Господь нехай винагородить вас усіх!

—о. О. М.

Рочестер, Н. Й.

РІДНА ШКОЛА ПРИ ПРАЦІ

Старанням Кружка Рідної Школи в Рочестері в неділю, 12-го червня ц.р. відбулося на площі поза містом Рідношкільне Свято.

Організаторам Свята просвічувала ідея Р.Ш. і придбання фондів для її дальшого ведення.

Свято попередили оголошення священиків з проповідниць, кількаразове оголошення місцевої української радіопередачі, я к о ї власником є Відділ УККА, що мало добрі наслідки, бо на Свято з'явилося досить багато громадян. До свята була зложена програма, в якій брали участь учні Р.Ш. всіх кляс від 1-8. Сумівці, Пластуни і танцювальна група „Черемош". У програмі Свята виступала кожна кляса зокрема з деклямаціями, ритмічними вправами при співах і зі співами. Мило і присмно було слухати і дивитись на виступ нашої зміни.

До сліз зворушував присутніх виступ учнів першої та другої кляс Р.Ш. з бойовою - маршовою піснею, слова Ів. Савицької, мелодія Миколи Фоменка п.з. „Гей же, ставайте рядами", й іншими, що їх підготовили вчительки Р.Ш. пані Любов Цегельська, опікунка 1-шої кляси та Анна Буцерка — опікунка 2-гої кляси. Дуже гарне враження залишилось на всіх після виступу наших найменших, які ще добре володіють своєю матірною мовою. Наслідок був такий, що ті учні-хористи мусіли ще раз виступати наступної неділі, то є 19-го червня на Академії в честь Івана Франка, яку влаштовував Відділ УККА. Жалувати мусять ті, що не були на Святі і не чули.

Ціль Рідношкільного Свята була осягнена, бо батьки і всі інші присутні побачили, що вчительство Р.Ш. солідно працює і підготовило своїх учнів до виступу - попису і каса Р.Ш. була підсилена для дальшої її діяльности.

Д.К.

Збори Відділів УНС

НЕДІЛЯ, 7-го СЕРПНЯ 1966 р.

БАЛТІМОР, Мд. Піврічні збори Т-ва ім. І. Франка — 337 Відд. о год. 11:30 ранку в домі „Самопомочі", 239 S. Broadway. На порядку: Звіти за перший півріk та звіт делеґата з 26-ої Конвенції УНС, вибір делеґата на Конґрес УККА. — Управа.

ТАРЗАН, ч. 5662. Сорро діє магією!

Село за селом без порадних тубільців піддавалися сильним монгольським військам...

І завжди на задньому пляні притаюваво Сорро. Готовий діяти свою магією, коли не рішучі в'язні потребували натхнення!